

Egészséges Vásárhely Program 2008-2010

Dr. Csányi Péter, Dr. Kallai Árpád,
Hódmezővásárhely MJV Erzsébet Kórház-Rendelőintézet

A Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlése által 2008 januárjában elfogadott Egészséges Vásárhely Program (EVP) Hódmezővásárhely 10 éves stratégiai népegészségügyi programja, melynek célja az egészségmegőrzés, a népbetegségek megelőzése és korai felismerése és az egészségben eltöltött életek meghosszabbítása. Az EVP szakmai alapját a Nemzeti Népegészségügyi Program, a további nemzeti programok, a nemzeti és nemzetközi szakmai irányelvek, a vonatkozó jogszabályok és a Bizonyítékokon Alapuló Orvoslás elvei képezik. Az EVP fő programelemeit a szív- és érrendszeri betegségek prevenciója, a daganatos betegségek kockázatának csökkentése és korai felismerése és a gyermekeket támogató programok jelentik. Az EVP Hódmezővásárhely MJV Önkormányzat Erzsébet Kórház-Rendelőintézet szervezeti egységként működik, és széleskörű csapatmunkára épül helyi, regionális és országos szakemberek, valamint a lakosság bevonásával.

Vásárhely Health Program (EVP), approved by General Assembly of Hódmezővásárhely (South-Eastern Hungary) in January 2008, is the 10-year public health program of Hódmezővásárhely focusing on health promotion, prevention and early detection of major non-communicable diseases, and increasing life expectancy in good health. The professional basis of EVP is the National Public Health Program of Hungary, as well as additional national programs, national and international guidelines, the applicable law and principles of Evidence Based Medicine. Its main activity areas are prevention of cardiovascular disease, risk reduction and early detection of cancer and health education of children. The program operates under the umbrella of Erzsébet Hospital and Medical Centre of Hódmezővásárhely, and is based on a broad teamwork involving local-, regional- and national experts and citizens of Hódmezővásárhely.

A KIHÍVÁS

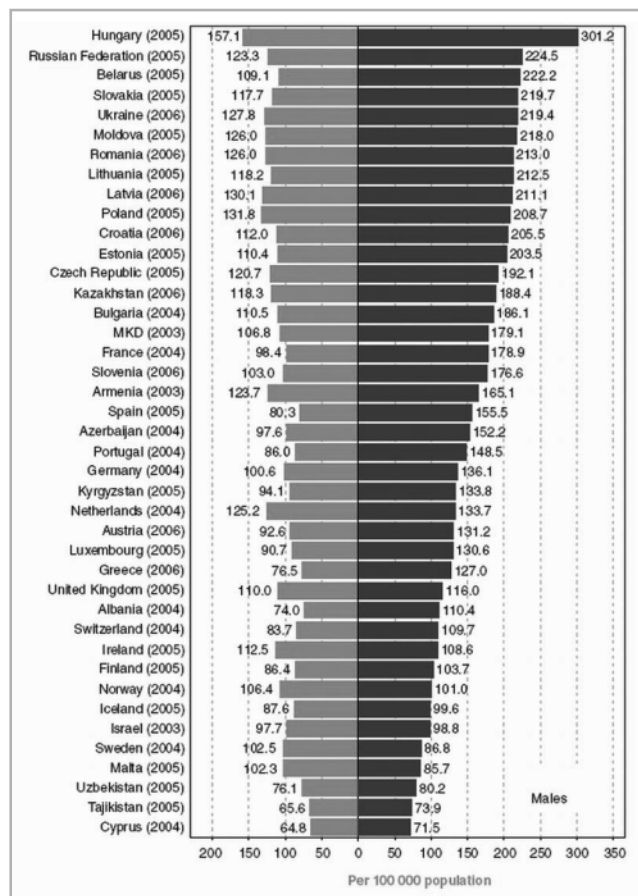
Ugyan két évtizede javul a magyar lakosság egészségi állapota, de még mindig jelentősen elmarad szinte valamennyi egészségmutató tekintetében az EU többi tagországtól – azokban ugyanis gyorsabban javul az ott élők egészségi állapota. A betegségek gyakoribb előfordulása és a kimagasló halandóság miatt a magyarok rosszabb minőségű és rövidebb életre számíthatnak nemcsak az EU 15 orszá-

gokhoz viszonyítva is [1]. Egyes megbetegedések, halálokok tekintetében az ország negatív értelemben kiemelkedő helyet foglal el a nemzetközi statisztikákban, és különösen kedvezőtlen a középkorú férfiak kimagasló halálozása. Magyarország férfi népessége 1980, női népessége pedig 1983 óta évről évre csökken [2]. Magyarországon 2005-ben a születéskor várható élettartam 75,8 év volt, ezzel az OECD tagállamok között az utolsó előtti helyen állt, csak Törökország követte a rangsorban – míg az OECD országokban az összlakosságra vonatkozó átlagos érték elérte a 78,6 évet. 1960 óta a 30 OECD ország mindegyikében növekedett a várható élettartam, de ez Magyarországon nem számottevő [3, 4].

Magyarországon a halálozások több mint a fele a keringési betegségeknek tulajdonítható, melyből a koszorúér-betegség a legfőbb halálokok. Amíg a nyugati országokban a táplálkozási szokásokban bekövetkezett változások, a testmozgás és a korszerű gyógyszeres kezelés hatására a keringési betegségek (koszorúér-betegség, agyérrendszeri törtézés, perifériás érbetegség, illetve aorta betegség együtttvéve) mortalitása 1970 óta 20-30%-kal csökkent, addig Magyarországon a keringési betegségek halálozása az 1990-es évekig nőtt, majd lassú csökkenés indult meg [2]. Különösen szembetűnő az EU 15 országokat 3x meghaladó korai (65 éves kor alatti) halálozás (WHO) [5].

A daganatok okozta halálozási mutatók tekintetében Magyarország az OECD országok között a legrosszabb helyen áll. A 100 000 főre jutó korstandardizált halálozás 346 fő, míg az OECD átlag 227 fő [3, 4]. A 100 000 lakosra vetített, daganatos betegségek okozta korai (65 éves kor alatti) halálozás az Európai Régió országai közül Magyarországon a legmagasabb, megelőzve pl. Oroszországot és Kazahsztánt [6] (1. ábra).

Az Egészséges Vásárhely Program (EVP) kiinduló állapotának megismerése, a hosszú távú célok kijelölése és a későbbi monitorozás segítése érdekében két szakmai felmérésre került sor Hódmezővásárhelyen 2009. elejéig: a Debreceni Egyetem Népegészségügyi Karának munkatársai elkészítették Hódmezővásárhely 2000-2007 közötti halálozási elemzését KSH adatok alapján megyei, regionális és országos összehasonlításban. A Hódmezővásárhelyi Lakossági Egészségfelmérést (HODEF 2008) pedig a vásárhelyi Erzsébet Kórház az EgészségMonitor Nonprofit Közhasznú Kt.-vel és a Nézőpont Intézettel együttműködve valósította meg. A kérdőíves adatfelvételen alapuló felmérés keretében a kérdezőbiztosok 2008 nyarán több mint 1000 véletlenszerűen kiválasztott vásárhelyi lakost kerestek fel, ami jól reprezentálja Hódmezővásárhely teljes lakosságát. A

1. ábra

A daganatos betegségek okozta, 100 000 lakosra eső korai halálozás az Európai Régióban.

Európai Egészség Atlasz, 2. kiadás, 2008 [6]

kutatás az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlása szerint és a 2003-as Országos Lakossági Egészségfelméréssel azonos módszertannal készült, így a kérdések, amelyek az általános közérzettől a mentális állapotot át, egészen a diagnosztizált betegségekig terjedtek, döntő része megegyezett az országos felméréssel, biztosítván a válaszok összehasonlíthatóságát.

A KSH felmérésből megállapítható [7]:

- 20-64 éves korosztályban a vásárhelyi férfiaknál a vezető halálokat a keringési rendszer betegségei jelentik és ezt követik a daganatos betegségek, míg a nőknél a daganatos betegségek állnak az élen és a második leggyakoribb halálokat jelentik a keringési rendszer betegségei.
- Hódmezővásárhelyen a keringési rendszer betegségei okozta halálozás, illetve a férfiak daganatos betegségei okozta korai halálozása nem tér el szignifikánsan az országos átlagtól.
- A nők korai (65 év alatti) halálozása 2004-2007-között szignifikánsan nőtt Hódmezővásárhelyen.
- Súlyos probléma a tüdőrák okozta korai halálozás a férfiak és a nők esetében egyaránt.
- A vásárhelyi nők tüdőrák okozta korai halálozása 35%-kal meghaladja az országos átlagot, ami a daganatos

összhalálozásban is szignifikánsan magasabb mutatót eredményez.

- Relatív magas a motoros járműbalesetek okozta korai halálozás.
- Mind a férfiak, mind a nők korai halálozását hosszútávon csökkentő programok szükségesek.

A HODEF 2008 néhány kiemelkedő tanulsága [8]:

- A vásárhelyiek kisebb arányban vélték egészségi állapotukat rossznak, mint az országos átlag.
- A vizsgált krónikus betegségek többségének előfordulása Hódmezővásárhelyen megfelelt az országos átlagnak.
- A magas vérnyomás Hódmezővásárhelyen az idős nők 70%-át, a 65 év feletti férfiak valamivel több, mint felét érinti. Magas a fiatal férfiaknál talált 17%-os gyakoriság is. A magas vérnyomás látszólag magasabb kockázata mögött az alapellátás gyakoribb igénybevétele, és így kevesebb rejtve maradó beteg állhat.
- Bár az országoshoz képest valamivel jobb a helyzet, még mindig sokan dohányoznak Vásárhelyen: a nők 20%-a, a férfiak közel 40%-a dohányzik. Minden 10. lakos munkahelyén passzív dohányzástól szenved.
- Bár a vásárhelyiek fele naponta fogyasztott friss zöldséget vagy gyümölcsöt, csupán 15%-a tette ezt az ajánlásoknak megfelelően naponta többször.
- A nők fele, a férfiak 65%-a túlsúlyos, minden negyedik vásárhelyi férfi és nő elhízott.
- A vásárhelyi felnőttek 38%-a végez legalább hetente 3x intenzív testmozgást.
- A lakosság 90 százaléka az elmúlt egy évben igénybe vette az egészségügyi alapellátást, ami az országos átlagnál lényegesen magasabb.
- A felnőtt férfiak és nők közel háromnegyede véli azt, hogy sokat vagy nagyon sokat tehet az egészségéért.

A KSH halálozási elemzés és a HODEF 2008 részletes ismertetése meghaladná jelen közlemény kereteit – mindkét felmérés teljes terjedelemben olvasható az Egészséges Vásárhely Program honlapján: www.evp.hu

A VÁLASZ A NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIHÍVÁSOKRA HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN: EGÉSZSÉGES VÁSÁRHELY PROGRAM

Az Egészségügyi Világszervezet 1998-as nyilatkozata szerint az egészségi állapot javítása nem képzelhető el megalapozott nemzeti és regionális politikai stratégiák nélkül. Ezt felismerve 2001 nyarán a Kormány elfogadta az „Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Program 2001-2010”-et, majd 2003-ban az Országgyűlés az „Egészség Évtizede Johan Béla Nemzeti Program”-ot. A 10 éves programok a népegészségügyi helyzet gyökeres javítását, ezen belül a szív- és érrendszeri eredetű és a daganatos betegségek okozta halálozás csökkentését tűzték ki célul [4, 9, 10].

Hódmezővásárhely népegészségügyi kihívásaira és az Erzsébet Kórház aktív ágyszámának a régióban példátlan, 63%-os csökkentésére választ adva Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata az Erzsébet Kórház-Rendelőintézet (EKRI) bevonásával kidolgozta az Egészséges Vásárhely Programot (EVP). Az EVP Hódmezővásárhely 10 éves stratégiai népegészségügyi programja, melynek célja az egészségmegőrzés, a népbetegségek megelőzése és az egészségben eltöltött életek meghosszabbítása.

A Nemzeti Népegészségügyi Program a nagy népbetegségek okozta megbetegedések és halálozás csökkentésével 10 éves időtávban kívánja kiterjeszteni a rokkantságmentes életéveket és meghosszabbítani a születéskor várható átlagos élettartamot Magyarországon.

Ennek megfelelően az EVP is egy 10 éves népegészségügyi program, és hosszú távon kívánja csökkenteni a szív- és érrendszeri és daganatos betegségek okozta halálozást Hódmezővásárhelyen. Az egészséges életmódban és a szűrővizsgálatokban történő aktív részvételben azonban már sokkal hamarabb előrelépést lehet és kell elérni. A harmadik fő programelemet a gyermekeket támogató programok jelentik, hiszen gyermekkorban lehet hosszútávon megalapozni az egészséges életmódot és a felnőttkori sikeres prevenciót.

Az Egészséges Vásárhely Program az elmúlt két év során az országban modellértékű népegészségügyi programmá nőtte ki magát. Az EVP eddigi eredményeit és továbbfejlesztését a városvezetés és a vásárhelyi polgárok összefogása tette és teszi lehetővé: egészségügyi és szociális ellátó rendszer, oktatási intézmények, rendőrség, helyi média, vállalatok, sportegyesületek és sportlétesítmények, civil szféra. Egyre nagyobb számban csatlakoznak a programhoz helyi, regionális és országos szakemberek, azonban legalább ennyire fontos a lakosság egyre aktívabb részvétele.

EVP 2008

2008. az EVP első, megalapozó éve volt. Nagy jelentőségű volt a lakossággal való gyakori találkozás a sport- és egészségnapokon, az EVP megismertetése és a szűrőprogramok elindítása: az EVP keretében 2008-ban 8 alkalommal került sor sport-, egészség- felvilágosító- és szűrőnapra, összesen mintegy háromezer fő részvételével.

2008 áprilisában a Magyar Rákellenes Liga által biztosított mobil emlőszűrő állomás (szűrőbusz) átadásával megkezdődött az EVP emlőrák-szűrő programja. A szűrőbusz segítségével Csongrád és Békés megye 18 településén 875 emlőszűrés történt 2008-ban az ÁNTSZ-szel, az Erzsébet Kórházzal és három további dél-alföldi kórházzal együttműködésben, a Johnson & Johnson és gyógyszeripari vállalata, a Janssen-Cilag szakmai és anyagi támogatásával.

Az EVP egyik fő célkitűzése a dohányzás visszaszorítása. Az önkormányzati dolgozók számára szervezett dohányzás-leszoktató programban 2008-ban összesen 81 fő vett részt, ebből 77 fő vette igénybe gyógyszer használatát. Közülük 67 fő, tehát 90% szokott le a dohányzásról a 6. hóna-

pos vizsgálat alapján. A gyógyszert előírás szerint szedők esetében a térítési díjat az önkormányzat fedezte.

A három éve tartó Mindennapos Testnevelés iskolai program folytatódott 2008-ban.

A 2008/2009-es tanévben megkezdődött az egységes Életvezetési Ismeretek oktatása az általános és középiskolákban, mely környezettudatos nevelési programmal, valamint pedagógusok személyiségfejlesztő tréningjével egészült ki.

Az EVP keretein belül Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008 ősztől alanyi jogon, ingyenesen biztosítja a 13 éves, 7. osztályos vásárhelyi leányok méhnyakrák elleni Humán Papilloma Vírus (HPV) védőoltását, melyet eddig minden évben a szülők 90%-a igényelt leánya számára. A védőoltás mellett hangsúlyozzuk a méhnyakrák-szűrésen való részvétel fontosságát.

A Hódmezővásárhelyi Tigrisek Kiemelkedően Közhasznú Utánpótlás Sportalapítvány és a NIKE cég támogatásával újtára indult a vásárhelyi futóklub, mely minden korosztály számára nyitva áll.

EVP PROGRAMJAI 2009-2010-BEN

- Onkológiai program
- Szív-érrendszeri prevenciók program
- Gyermekeket és fiatalokat támogató program
- WHO Egészséges Városok Magyarországi Szövetsége munkájában részvétel
- Lakosságot közvetlenül megszólító programok, kommunikáció

EVP 2009. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

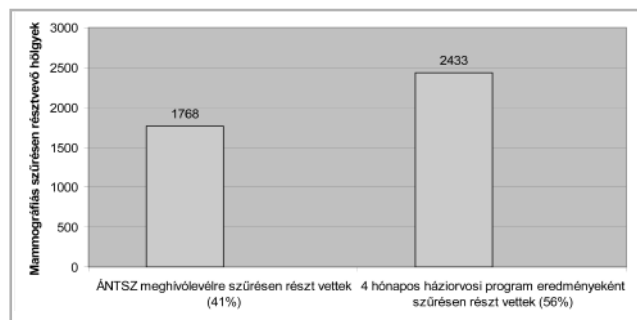
- **Onkológiai programok**

Emlőszűrés – szűrőbusz

- Az Egészségügyi Minisztérium által kiírt pályázaton elnyert 9 millió forint forrást biztosított egy szűrőbusz működése számára 2009 első felében. Huszonegy Békés és Csongrád megyei településen 34 kiszállásra került sor. 466 főnél végeztek emlőszűrést, ami 43%-os részvételi arálynak felel meg, a 2008-ban elért 29%-os részvételhez képest.
- A program 2010-es folytatásához a Johnson & Johnson és gyógyszeripari vállalata, a Janssen-Cilag nyújt anyagi és szakmai támogatást.

Háziorvosi emlőszűrő program – első félév

- Az ÁNTSZ-szel és az EKRI-vel közös programhoz 2009 májusáig mind a 24 vásárhelyi háziorvosi praxis csatlakozott. Az emlőszűrés részvételi arány 41%-ról 56%-ra nőtt, a beutalóra végzett kvázi szűréseket is beszámítva ez az érték 65%. A vásárhelyi praxisok felében sikerült már elérni a nemzeti emlőszűrő programban kitűzött 70%-os részvételi arányt, és több mint 600 fővel nőtt az emlőszűrésen résztvevők száma (2. ábra).

2. ábra
Az EVP háziiorvosi emlőszűrő program hatása a mammográfiás szűrésen történő részvételre 24 vásárhelyi háziiorvosi praxisban

Háziiorvosi emlőszűrő program – második félév

- A Bristol-Myers Squibb (BMS) Foundation pályázati kiírására az EVP/Erzsébet Kórház-Rendelőintézet (EKRI), a Magyar Rákellenes Liga és a vásárhelyi Kapcsolat Központ közösen nyújtott be pályázatot azzal a céllal, hogy javítsa a háziiorvosi emlőszűrő program hatékonyságát az alacsony részvételi arányt mutató, kiemelten a szociálisan hátrányos helyzetű hölgyek körében 2010-2011-ben. A program keretében az alapellátás és a szociális ellátó rendszer integrációja valósul meg. A program keretében alakult meg a „Nők az Egészséges Vásárhelyért” mozgalom, melynek fő célja a vásárhelyi nők összefogásának erősítése az EVP keretében azért, hogy a nők egészségvédelme és a körükben végzett prevenciók és szűrő programok egyre hatékonyabbak legyenek, és egyúttal a hátrányos helyzetű hölgyek ebben támogatást kapjanak.
- A „Nők az Egészséges Vásárhelyért” mozgalom keretében decemberben megalakult a vásárhelyi nők egészségfejlesztését, illetve a rákszűréseken való részvételt támogató klub.
- A BMS pályázat keretében a vásárhelyi emlőszűrő programot segítő informatikai fejlesztés is megvalósul 2009-2010-ben.

Vastagbéliszűrő program

- Az ÁNTSZ -szel illetve OTH-val és az Erzsébet Kórházal együttműködésben két lépésben kezdődött meg az EVP háziiorvosi vastagbéliszűrő programja. Az immunkémiai módszeren alapuló széketvér-szűrésen, majd a kiszűrt nem negatív betegek colonoscopiás vizsgálatán alapuló programhoz az év első felében három, az év második felében pedig 10 háziiorvosi praxis csatlakozott.
- Több mint 1600, 50-70 év közötti hódmezővásárhelyi lakos került szűrésre, ebből 271 főnél volt nem negatív a vizsgálat. 115 főnél történt colonoscopiás vizsgálat az Erzsébet Kórházban, melynek során 51 esetben végeztek polip eltávolítást. 3 súlyos vagy közepes fokú dysplasia és 2 carcinoma igazolódott (egy sigmabél carcinoma az eltávolított polipban és egy rectum carcinoma).

• Alapellátási szív- és érrendszeri prevenciók program

- Az alapellátásra támaszkodó hosszú távú szív- és érrendszeri (CVD) prevenció az EVP egyik alappillére, melynek már a gyermekkorban meg kell kezdődnie. Az iskolai egészségfejlesztés, illetve szűrővizsgálatok is olyan módon állnak fejlesztés alatt, hogy segítsék a gyermekkorban kezdődő CVD prevenciót.
- Az EVP szív- és érrendszeri prevenciók programjának célkitűzése, hogy 2020-ra csökkenjen a szív- és érrendszeri betegségek okozta halálozás Hódmezővásárhelyen, de már ennél hamarabb javulást érjünk el az egészséges életmód vonatkozásában.
- A program alapját a szív- és érrendszeri kockázatfelmérés, majd a hazai és európai szív- és érrendszeri prevenciók irányelveknek megfelelő, terápiás célérték-vezérelte gondozás jelenti. Ehhez csatlakoznak fokozatosan a CVD prevenciót segítő életmódprogramok.
- A 10 éves program első lépéseként az Országos Alapellátási Intézet (OALI), a Szegedi Tudományegyetem és az EGIS Gyógyszergyár Nyrt. támogatásával 2009 szeptemberétől féléves alapellátási CVD prevenciók program indult el. A programhoz eddig 10 háziiorvosi praxis csatlakozott, már eddig is több mint 1200 beteg bevonásával.

• Gyermeket és fiatalokat támogató program

- Az EVP jóváhagyott szakmai tervének megfelelően folytatódott az Egységes Iskolai Egészségfejlesztési Normatíva fokozatos megvalósítása a vásárhelyi iskolákban.
- Az egységes iskolai egészségfejlesztési normatíva elemei: mindennapos testnevelés (4 éve biztosított minden vásárhelyi iskolában); egészségfejlesztési ismeretek egységes oktatása (2 éve biztosított minden vásárhelyi iskolában); személyiségfejlesztés; egészséges táplálkozás.
- A 13 éves, 7. osztályos vásárhelyi leányok önkormányzat által alanyi jogon biztosított Humán Papilloma Vírus (HPV) védőoltási programja folytatódott 2009-ben. A következő 13 éves, 7. osztályos korosztályba tartozók is megkapták már az oltási sor első 2 oltását – ebben az esetben is a szülők 90%-a igényelte az oltást.
- Vásárhelyi pedagógusok, iskolai védőnők, iskolaorvosok, gyermekorvosok, a Magyar Rákellenes Liga és az EVP munkatársainak bevonásával felálló munkacsoport kidolgozta a hosszú távú, iskoláskorban kezdődő EVP daganat-kockázatcsökkentő program főbb elemeit. Ennek részeként a melanoma kockázatcsökkentő program keretében a vásárhelyi iskolákban több mint 4000 gyermek kapott tájékoztatást a nyári vakáció előtt a melanoma kockázatcsökkentés lehetőségeiről, a napfény káros hatásai elleni védekezés alapelveiről.
- 2009. igen aktív év volt a vásárhelyi iskolákban az egészség- és sportrendezvények vonatkozásában; nagyszámú ilyen esemény került megszervezésre.

- Hódmezővásárhelyi összefogás a drogprevencióért
 - Egy sikeres TÁMOP pályázat eredményeként Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata 16,2 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült fenti projekt megvalósítására, mely a fiatalok körében történő, iskolán kívüli drogprevenციót segíti Hódmezővásárhelyen.
- **WHO Egészséges Városok Magyarországi Szövetségéhez csatlakozás**
- Hódmezővásárhely Csongrád megyében elsőként csatlakozott a WHO Egészséges Városok Magyarországi Szövetségéhez 2009 márciusában. A szövetségnek eddig 22 tagja volt: az újonnan csatlakozott Hódmezővásárhely egyrésztől közép- és hosszú távú egészségpolitikai stratégiájának kidolgozásában felhasználhatja a résztvevő városok tapasztalatait, ami segítheti az EVP továbbfejlesztését; másrésztől pedig megoszthatja az EVP-ben szerzett eddigi ismereteit más városokkal.
- Két vásárhelyi iskola kapott támogatást a gyermekkori elhízás visszaszorítását segítő program megvalósításához a „HOZD A FORMÁD MAGYARORSZÁGI!” program keretében.
- **A vásárhelyi lakosságot közvetlenül megszólító programok, kommunikáció**
- Az Egészséges Vásárhely Program mára elérte rövid távú céljait: szinte mindenki ismeri a városban, egyre többen vesznek részt a szűrő- és egészségprogramokon, és az EVP az egészségudatos magatartás szimbólumává vált. Ahhoz, hogy ne veszítsen lendületéből, új elemekkel kellett gazdagítani és új célokat kellett meghatározni.
- Kommunikációs szempontból 2009. három részre tagolódtott: mindhárom szakasz az eddigi munkán alapult, céljaik és filozófiájuk azonos volt, a különbség a megvalósítás módjában volt.
2009-ben összesen 82 millió forint külső forrást – pályázati és szponzori forrásokat – sikerült biztosítani az EVP számára 2009-2011-re.

EVP 2010 – MEGVALÓSULT PROGRAMOK ÉS TOVÁBBI SZAKMAI TERV

2010-ben folytatjuk az EVP onkológiai, valamint szív- és érrendszeri programjait, kiterjesztjük a gyermekeket támogató programokat és továbbra is részt veszünk a WHO

Egészséges Városok Magyarországi Szövetsége munkájában. Az életmód programok részeként intenzív szabadidő-sport programot valósítunk meg. Az önkormányzat támogatása mellett egyre nagyobb arányban pályázati és szponzori forrásokra támaszkodunk: 2010-ben az EVP költségeinek kétharmadát már külső forrásokból tervezzük finanszírozni.

Fő prioritásaink továbbra is:

- Onkológiai program
- Szív- és érrendszeri program
- Gyermekeket és fiatalokat támogató program
- WHO Egészséges Városok Magyarországi Szövetsége munkájában részvétel
- Lakosságot közvetlenül megszólító programok, kommunikáció

Az Egészséges Vásárhely Program 2009-2010. évi programjait 3 főállású alkalmazott – EVP programigazgató és 2 prevenció-s nővér – és egy szakmai koordinátor segíti, utóbbi megbízási szerződés keretében.

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyar népesség egészségi állapota lényegesen rosszabb, mint azt az ország fejlettsége indokolná, amiért döntően a szív- és érrendszeri betegségek és a rosszindulatú daganatos betegségek felelősek. Ennek megfelelően az Egészséges Vásárhely Program – mint Hódmezővásárhely 10 éves népegészségügyi programja – kiemelt célja a szív- és érrendszeri illetve a daganatos betegségek visszaszorítása Hódmezővásárhelyen. Harmadik fő célként a gyermekeket támogató programokat jelöltük meg, hiszen gyermekkorban lehet megalapozni a felnőttkori egészséges életmódot és így elősegíteni a következő generáció egészségesebb Vásárhelyét.

Az Egészséges Vásárhely Program az elmúlt két év során az országban modellértékű népegészségügyi programmá nőtte ki magát: olyan lakosságbarát kezdeményezésekkel álltunk elő, amelyek új szintet vittek a városi egészségügybe. A cél az, hogy fenntartható, hosszú távon is sikeres és működőképes program valósuljon meg, melynek eredményeként – igazi egészségvárosként – Hódmezővásárhelyen érezhetően javul a lakosság egészségi állapota és életminősége. Ennek érdekében egyre jobban be kell vonni a vásárhelyi lakosságot a programokba, folytatni kell azt a széleskörű csapatmunkát, mely az EVP eddigi eredményeit lehetővé tette, és erősíteni kell a régió, illetve az ország egészségügyi ellátásáért felelős szakemberekkel és hatóságokkal való együttműködést. Hosszú távon csakis így lehet eredményes az EVP.

IRODALOMJEGYZÉK

[1] Jelentés egy egészségben elmaradott országból. Egészségjelentés 2010. Az Egészségünkért Együtt Civil Kezdeményezés megbízásából, kiadta EgészségMonitor Kutató

és Tanácsadó Nonprofit Közhasznú Kft. Budapest, 2010. március. http://www.egeszsegmonitor.hu/dok/Osszefoglalo_Egeszsegjelentes_2010.pdf

- [2] Magyarország egészségügye és szociális rendszere. Szerkesztette: Dr. Kincses Gyula. (2004).
- [3] Health at a Glance 2007: OECD Indicators „age-standardised to the 1980 OECD population structure”.
- [4] Állami Számvevőszék jelentés az egyes onkológiai szűrési programokra fordított pénzeszközök hasznosulásának ellenőrzéséről. 2008. május
- [5] WHO/Europe, European mortality database (MDB), August 2009. [3] Atlas of health in Europe, 2nd edition, 2008. <http://www.euro.who.int/Document/E91713.pdf>
http://www.euro.who.int/InformationSources/Data/20011017_1
- [6] Atlas of health in Europe, 2nd edition, 2008. <http://www.euro.who.int/Document/E91713.pdf>
- [7] Hódmezővásárhely halálozásának alakulása 2000-2007, országos és regionális összehasonlításban, KSH adatok alapján. www.evp.hu
- [8] Hódmezővásárhelyi Lakossági Egészségfelmérés (HODEF 2008). www.evp.hu
- [9] 1066/2001 (VII.10.) kormányhatározat az Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Programról. <http://www.vitalitas.hu/?ctype=1&did=3333>
- [10] 46/2003. (IV.16.) OGY határozat a Nemzeti Népegészségügyi Programról. <http://color.oefi.hu/melleklet/NNP.pdf>

A SZERZŐK BEMUTATÁSA

Dr. Csányi Péter belgyógyász, klinikai onkológus és klinikai farmakológus szakorvos. 1981-ben végzett a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán. A következő 10 évben a SOTE Gyógyszer-tani Intézetében, fővárosi oktató kórházakban, majd az Országos Onkológiai Intézetben dolgozott. A gyógyszeriparban több munkakörben dolgozott, többek között tudomá-

nyos hálózat menedzserként, egészségpolitikai igazgató helyettesként és regionális operatív menedzserként. 1995-1997-ben az Egyesült Államokban dolgozott, részt vett egy új, HIV ellenes gyógyszer bevezetésében. A '90-es évek végén részt vett a Népegészségügyi Program előkészítésében, ezen belül az ÉP SZÍV program összeállításában. 2001-2003-ban az Innovatív Gyógyszergyártók Egyesületének igazgatója. 2008 júliusa óta az Egészséges Vásárhely Program programigazgatója.

Dr. Kallai Árpád radiológus szakorvos. 1989-ben végzett a Szegedi Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán. Az egyetem utáni 10 évben a SZOTE Radiológia Klinikán dolgozott tanársegédként. 1999-től a

Vasútegészségügyi Kht. Szegedi Divíziójának orvos igazgatója. 5 éven keresztül irányítja Csongrád-, Békés- és Bács-Kiskun megyék területén a Kht. munkáját. 2004 szeptembertől a Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Erzsébet Kórház-Rendelőintézet főigazgatója.

Tegyünk közösen a stroke ellen!

Magyarországon évtizedek óta a stroke a harmadik legfőbb halálok, és az egyik leggyakoribb tartós rokkantságot okozó betegség. A Nemzetközi Stroke Nap apropóján ezért a betegséggel kapcsolatos megelőzés lehetőségeire és fontosságára Társadalmi Célú Sport és Családi Nappal hívta fel a figyelmet ESzME (Egyesület a Stroke Megelőzéséért) 2009. május 10-én, Csillebércen.

Hazánkban az érintettek átlagéletkora 5-10 évvel alacsonyabb, mint a fejlett ipari országokban! Az 50 évesnél fiatalabbnál kiemelkedően magas az agyi érkatasztrófa előfordulása és az emiatti halálozás! Ezen belül is lényegesen nagyobb – mintegy háromszoros – az előfordulása a hátrányos helyzetű régiókban (pl.: Észak-Magyarország, Észak-Alföld).

A stroke kialakulásában számos tényező közrejátszik. Kisebbségük nem befolyásolható (pl. az életkor, és a családi hajlam), azonban nagyobb részük rajtunk múlik. Ilyenek például a dohányzás, rendszeres alkoholfogyasztás, fizikai aktivitás hiánya, nem megfelelő étrend.

A megelőzés lehetőségeit felismerve, az egészséges és aktív életmódra történő figyelemfelhívás céljából indult el a **Nemzetközi Stroke Nap európai kezdeményezése**, ami többet kíván tenni a jövőben a stroke megelőzése és a katasztrófális következmények elkerülése érdekében.

Ehhez a kezdeményezéshez csatlakozva, a Magyar Stroke Társaság támogatásával az ESzME ESzMEfuttatás névvel társadalmi célú Sport és Családi Napot szervezett, immáron második alkalommal.

TÉ